

ד' צימרמן, שמונה סיפורי אהבה מן התלמוד והמדרש, תל-אביב תשמ"א, עמ' 43-47.
 ע' מאיר, "הנוסחאות היהודיות של הטיפוס הסיפורי", א"ת 875, ידע עם 45-46 (תשל"ט), עמ' 55-61 [שם נידון הסיפור על פי המקבילה במדרש פסיקתא דרב כהנא].
 ר' צדקה, פרקי ספרות לכיתה ז', הוצאת חורב, ישראל, תש"ן.
 א' קוסמן, "אין חפץ טוב לי בעולם יותר ממך", הארץ, 9 במאי 1997.
 מ' גלדמן, "חילוף התפקידים בין הגבר לאשה", הארץ, 16 במאי 1997.

- 1 מעשה באשה אחת בצידון, ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, אהתן גבי [=באו לפני] רבי שמעון בן יוחאי, בעין למשפוקא דין מדיו [=רצו לצוב (להפרד) זה מזה]. אמר להו: תייכוו [=לשון שבועה], בשם שונווגתם זה לזה במאכל ובמשתה, קה אין אתם מתפרשים אלא מתוך מאכל ומשתה.
- 5 הלכו בדרךיו ועשו לעצמן יום טוב, ועשו סעודה גדולה, ושפרתו יותר מדאי. כיון שנתלשכה דעתו עליו, אמר לה: בתי, ראי כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו, ולכי לבית אביו. מה עשתה היא?
 לאחר שישן, רמזה לעבדיה ולשפוחתיה, ואתה להם: שאהו בשטה, וקחו אותו, והולכיהו לבית אבא. פחצי הלילה נער משנחיה [=משנחיה].
 כיון פג תמריה [=ייגו], אמר לה: בתי, היכן אני נתון?
 אמרה ליה: בבית אבא.
 אמר לה: מה לי לבית אביו?
 אמרה ליה: ולא קה אמרת לי בערב כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו, ולכי לבית אביו?
 אין חפץ טוב לי בעולם יותר ממך.
 הלכו להם אצל רבי שמעון בן יוחאי, ועמד והתפלל עליהם, ונתפקדו.

9. דמה בן נתינה והוריו (1). ירושלמי קידושין, פ"א ה"ז, סא ע"ב; פאה, פ"א ה"א,

טו ע"ד; 2. בבלי קידושין, לא ע"ב)

התרגום מארמית (ירושלמי)

- 1 רבי אבהו בשם רבי יוחנן: שאלו את רבי אליעזר, עד היכן הוא כבוד אב ואם? אמר להם: ולי אתם שואלין? לכו שאלו לדמה בן נתינה. דמה בן נתינה פטירבולי היה.
 פעם אחת היתה אמו מספרתו לפני בולי שלו,
 5 ונפל קורדקסין² שלה מיידה, והוא שט לה, שלא תצטער.
 אמר רבי חזקיה: הגוי האשקלוני היה ופטירבולי היה, ואכן שישב עליה אביו לא ישב עליה מימיו. וכיון שמת, עשה אותה יראה³ שלו.
 פעם אחת אברה ישפה של בנימין,⁴
 אמרו: מי הוא שיש לו טובה שקמוחה?
 אמרו: יש לדמה בן נתינה.
 הלכו אצלו ופסק להם עמו⁵ במאה דינרים.
 עלה, רצה להביא להם,
 מצא את אביו ישן.
 15 ויש אומרים: מפתח המיכה היה נתון באצבעו של אביו.
 ויש אומרים: רגלו היתה פשוטה על התבה.
 ירד אצלם, אמר להם: לא יכלתי להביאה לכם.
 1 פטירבולי — אב (=פטר) מועצת העיר (=כולי); כלומר, ראש מועצת העיר.
 2 קורדקסין — נעל.
 3 יראה — מקום פולחן משפחתי של עבודה זרה.
 4 ישפה של בנימין — אבן מאבני חושן המשפט של הכהן הגדול (ראה שמות כח, כ) ועליה חרות שמו של שבט בנימין (שם, כא).
 5 ופסק להם עמו — קבע להם מחיר.

10 אמר להם יודע אני בכם [ש]אם אני טובע מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי
אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא
[...]

כי אתא רב דימי⁸ אמר:
פעם אחת היה לבוש סירקון⁹ של זהב והיה יושב בין גדולי רומי
ובאתה אמו וקרעתו ממנו וטפחה לו על ראשו וירקה לו בפניו
15 ולא הכלימה.

ספרות נבחרת:

י' פרנקל, עיונים בעולמו הרוחני של סיפור האגדה, הקיבוץ המאוחד, תשמ"א, עמ' 141-144.
ע' סמואל, "כיבוד אב ואם של דמה בן נתינה", דרך אפרתה ג (תשנ"ג), עמ' 75-83.
מ' לביא, "גוי למופת", משלב ל"ז (תשס"ב) [בדפוס].

אָמרו: ⁶ אולי הוא רוצה יותר מעות.

20 הָעֵלֶוּהוּ לְמֵאֲתִים, הָעֵלֶוּהוּ לְאַלְף.
כִּינּוּן שְׁנַעוּר אָבִיו מִשְׁנַתוֹ עָלָה וְהִבְיָאָה לָהֶם.
רְצוּ לְהִבְיֵא לּוֹ כְּמוֹ שְׁפָסְקוּ לוֹ בְּאַתְרוּגָּה,
וְלֹא קִבַּל עָלָיו.

אָמַר: מָה, מוֹכֵר אָנִי לָכֶם אֶת כְּבוֹד אֲבוֹתַי בְּמַעוֹת?
25 אֵינִי נִהְנֶה מִכְּבוֹד אֲבוֹתַי בְּלוּם.

מָה פָּרַע לוֹ הַקַּב"ה שְׂכָרָה?

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי בּוּן:

בּוֹ בְּלִילָה יְלִדָה פָּרְתוֹ פָּרָה אֲדַמָּה
וְשָׁקְלוּ לוֹ כֶּל יִשְׂרָאֵל מִשְׁקָלָהּ זָהָב וְשָׁקְלוּהָ [= וְלָקְחוּהָ].

המקור בבבלי (על פי כתב יד וטיקן 111)

1 אמר רב יהודה אמר שמואל

שאלו את רבי אליעזר עד היכן כיבוד אב ואם

אמר להם צאו וראו מה עשה גוי אחד באשקלון ודמא בן נתינה שמו

פעם אחת בקשו ממנו אנבים לאפוד בששים רבוא שכר

5 ורב כהנא מתני⁷ בשמונים רבוא

והיה מפתת תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו

לשנה האחרת נתן לו הקב"ה שכרו

ונולדה לו פרה אדומה בעדרו

ונכנסו ישראל אצלו

6 בינם לבין עצמם.

7 מתני — היה שונה.

8 מארץ ישראל לבבל.

9 לבוש סירקון — בגד מפואר ממשי מרוקם חוטי זהב (רש"י).